

همانگونه که می دانید یکی از مهمترین رسالتهای واحد پژوهش ارائه دانش تخصصی و به روز صنعت بیمه به دانشجویان می باشد، برای نیل به چنین هدفی، بر آنیم تا هر هفته مطلبی علمی و مفید را در مورد دانش های تخصصی و حرفه ای بیمه با دانشجویان و علاقمندان به اشتراک بگذاریم.

International Financial Reporting Standards

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS)

**دکتر احمد جوادی پور، سرپرست مرکز علمی کاربردی بیمه ایران
لیلا کشاورز قاسمی، مسئول پژوهش مرکز علمی کاربردی بیمه ایران**

امروزه یکی از عوامل تاثیر گذار بر تصمیم گیری های مناسب و آگاهانه اقتصادی، ارائه اطلاعات و گزارشهای مالی دقیق، روشن و در خور اتکا است. هدف از ارائه چنین اطلاعاتی تشریح درست نتایج عملکرد هر شرکت، ارزیابی جریانهای نقدی و بهبود بازارهای سرمایه می باشد.

ارائه اطلاعات و گزارشهای مالی درست و باکیفیت، توسط ۱۶ حسابدار متخصص و حرفه ای از ۹ کشور جهان در سال ۲۰۰۱ مورد توجه قرار گرفت. این گروه در لندن با تشکیل هیئت تدوین استانداردهای حسابداری بین المللی (IASB)، به ایجاد، تدوین و گسترش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) با هدف یکپارچه سازی این استانداردها در سطح بین الملل و بهبود درک درست از گزارشات و صورتهای مالی پرداختند. به اعتقاد ایشان حسابداری زبانی مشترک است و فعالیتهای مالی باید براساس این قالب مشترک جهانی شود، بدین ترتیب با توجه به گسترش تجارت بین المللی ضرورت هماهنگ سازی استانداردهای حسابداری در میان کشورها، انطباقشان با واقعیات اقتصادی و لازم الاجرای بودنشان امری ضروری به نظر می رسد.

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی به استانداردهای حسابداری اطلاق می شود که حسابداران شرکتها را موفق به ارائه صورتهای مالی منطبق بر استاندارد حسابداری بین المللی می نماید. به نظر دیمیتروپولوس و همکارانش

(Dimitropoulos et al., 2013) به کارگیری این استانداردها موجب افزایش کیفیت اطلاعات و صورتهای مالی از لحاظ شناسایی و پیش بینی زیان، کاهش دغدغه های مدیریت در ارتباط با سود و افزایش محتوای اطلاعات حسابداری می گردد.

مزایای پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی

- یکپارچگی و یکسان سازی رویه های حسابداری (Palea, 2013)
- استاندارد سازی گزارشها و صورتهای مالی
- ارائه صورتهای و گزارشهای مالی با اصول مشابه شرکتهای رقیب خارجی
- افزایش شفافیت (Transparency) با هدف مقایسه پذیرنمودن صورتهای مالی شرکتهای در سطح بین الملل و ایجاد فضای رقابتی سالم
- تقویت پاسخگویی (Accountability) با هدف کاهش شکاف اطلاعاتی بین دارندگان اطلاعات و سرمایه گذاران
- کارایی در بازارهای مالی و اقتصادی (Efficiency To Financial Markets) آگاه کردن اعتبار دهندگان و سرمایه گذاران به شناسایی فرصتها و تهدیدهای سرمایه گذاری در سراسر جهان و در نهایت افزایش سرمایه گذاری بین المللی (Palea, 2013)
- کاهش هزینه های تطبیق صورتهای مالی
- منع زیان دیدگی سرمایه گذاران از صورتهای مالی با داده های ناقص و فریبنده

معایب کاربرد و به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی

- عدم انطباق برخی از استانداردهای بین المللی (تقریباً ۱۶ استاندارد) با استاندارد های داخلی
- عدم وجود معادل برخی از استانداردهای ایرانی در استانداردهای بین المللی
- استفاده از ارزش منصفانه به جای استفاده از بهای تمام شده
- عدم قابلیت اجرای این استانداردها در تمام جوامع با وضعیت اقتصادی، قانونی و محیطی مختلف
- حفظ نشدن منافع کلیه سرمایه گذاران کشورهای مختلف به طور همسان

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی – قراردادهای بیمه (IFRS ۴)

در میان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی که شامل ۱۶ استاندارد (IFRS) می‌باشد، ۴ IFRS به «قراردادهای بیمه‌ای» اختصاص دارد. هدف این استاندارد تجویز روشهای حسابداری برای تعیین حق بیمه، خسارت و مخارج تحصیل بیمه‌های مستقیم و اتکایی و همچنین افشای اطلاعات این نوع فعالیتها در صورتهای مالی شرکتها و مؤسسات بیمه است. به طور کلی الزامات این استاندارد کسب پیشرفتهای محدود در حسابداری برای قراردادهای بیمه توسط بیمه‌گران و افشاگری در خصوص شناسایی و توضیح مبالغ مندرج در صورتهای مالی ناشی از قراردادهای بیمه می‌باشد.

هدف از تدوین این استاندارد، آشنایی با نحوه چگونگی گزارشگری مالی قراردادهای بیمه‌ای که توسط بیمه‌گر صادر می‌گردد، می‌باشد. حوزه و دامنه کاربرد این استاندارد، قراردادهای بیمه، بیمه اتکایی (واگذاری) است. این استاندارد، دیگر جنبه‌های حسابداری (مانند حسابداری دارایی‌های مالی و بدهی‌های مالی) را مورد توجه قرار نمی‌دهد.

طی یک قرارداد بیمه، ریسک مشخصی از یک طرف قرارداد (که بیمه‌گذار نامیده می‌شود) به طرف دیگر (که بیمه‌گر نامیده می‌شود) منتقل می‌گردد و ریسک بیمه‌گذار در آینده نامشخص توسط بیمه‌گر پذیرفته می‌شود. موارد زیر در صورت انتقال ریسک، قراردادهای بیمه‌ای محسوب می‌شوند:

- بیمه در مقابل سرقت یا صدمه به اموال؛
- بیمه در مقابل تعهدات و ضمانتنامه محصول (به جز ضمانت تولید کننده) و مسئولیت حرفه‌ای؛
- بیمه‌های زندگی (به شرط حیات و به شرط فوت)؛
- مستمری بازنشستگی به شرط حیات؛
- بیمه از کارافتادگی و درمان؛
- بیمه ضمانتنامه حسن انجام تعهدات؛
- بیمه‌های اعتباری؛
- بیمه حق مالکیت؛
- بیمه‌های مسافرت؛
- بیمه مخاطرات طبیعی؛
- قراردادهای بیمه اتکایی

اعمال استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS 4) در موارد مربوط به قراردادهای بیمه توصیه می‌شود.

این موارد عبارتند از:

- جداسازی برخی اوراق بهادار مشتقه گنجانده شده از قرارداد
- جدا سازی بخش بیمه و بخش سپرده در برخی از قراردادهای بیمه ای با اعمال استاندارد IFRS
- به کارگیری آزمون کفایت بدهی با هدف ارزیابی جریانهای نقدی آتی تحت قراردادهای بیمه با استفاده از برآوردهای جاری در پایان هر دوره گزارشگری
- کاهش ارزش دارایی های بیمه اتکایی: با کم ارزش شدن دارایی بیمه اتکایی بیمه گر واگذارنده، می بایست مقدار ارزش دفتری بیمه گر واگذارنده متناسب با این کاهش تقلیل یابد و این کاهش ارزش در سود و زیان لحاظ شود.
- ایجاد تغییرات در سیاستهای حسابداری به جز موارد ذیل:
- نرخ بهره جاری، تداوم رویه های موجود، دور اندیشی (احتیاط)، حاشیه (اعتبار) سرمایه گذاری آتی، حسابداری سایه
- بررسی قراردادهای بیمه حاصل شده در یک ادغام تجاری یا انتقال (واگذاری) سرمایه گذاری ها
- جنبه های مشارکت اختیاری در قراردادهای بیمه و صورتهای مالی
- افشای شرح مقادیر شناخته شده ناشی از قراردادهای بیمه: سیاستهای حسابداری، دارایی های شناخته شده، بدهیها، هزینه ها و درآمدها
- افشای ماهیت و میزان ریسک ناشی از قراردادهای بیمه: افشای اهداف، سیاستها و فرایندهای مدیریت ریسک ناشی از قراردادهای بیمه از جمله اطلاعات در مورد ریسک بیمه شامل تحلیل میزان حساسیت ریسک بیمه و تراکم ریسک بیمه و رشد خسارت
- شناسایی مجدد دارایی های مالی

مرکز علمی - کاربردی بیمه ایران

- IAS/IFRS and financial reporting quality: Lessons from the European experience, Vera Palea, Department of Economics and Statistics “Cognetti de Martiis”, University of Torino, Italy

- International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons for Investors, by Ray Ball*, Sidney Davidson Professor of Accounting, Graduate School of Business, University of Chicago

- مقاله اهمیت و ماهیت استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی و تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی و حسابداری، ماهنامه تحلیلی حسابرس، انتشارات سازمان حسابرسی، شماره ۸۰، دی ۱۳۹۴

- http://www.ifrs.com/ifrs_faqs.html

- <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/IFRS-GAAP-comparisons>

- <http://www.ifrs.org/>

- <http://www.audit.org.ir>

مرکز علمی - کاربردی بیمه ایران